

Banca Națională a României

Balanța de plăți în contextul noilor standarde metodologice internaționale

București, 25 iunie 2014

CUPRINS

1. Aspecte generale
2. Contul curent: armonizarea cu cerințele conturilor naționale; aplicarea riguroasă a principiului schimbului de proprietate economică
3. Contul financiar: o nouă formă de prezentare: active/pasive
4. Calendarul diseminării datelor statistice

Aspecte generale

- Evoluțiile economice și financiare mondiale, cerințele utilizatorilor și experiența acumulată de statisticieni au determinat actualizarea cadrului metodologic din sfera statisticilor sectorului extern
- Începând cu anul 2014, standardul metodologic internațional pentru elaborarea balanței de plăți și a poziției investiționale internaționale este asigurat de Manualul FMI *Balanța de plăți și poziția investițională internațională, ediția a-VI-a* (BPM6), care înlocuiește precedenta versiune din 1993 (BPM5)
- Pentru a menține și îmbunătăți coerența între statisticile macroeconomice internaționale, manualul BPM6 este armonizat cu standardul metodologic al OECD pentru investiții străine directe ([BD4 - 2008](#)) și cu Sistemul Conturilor Naționale ([SCN 2008 – transpus la nivelul UE în SEC 2010](#)).
- Noile standarde BPM6 asigură coerența dintre balanța de plăți și alte seturi de date macroeconomice: conturile naționale, statisticile monetare și financiare, statistica finanțelor guvernamentale

- În statistica europeană, cadrul metodologic BPM6 a fost transpus legislativ în:
 - *Regulamentul (UE) nr. 555/2012 al Comisiei de modificare a Regulamentului (CE) nr. 184/2005 al Parlamentului European și al Consiliului privind statisticile comunitare ale balanței de plăți, ale comerțului internațional cu servicii și ale investițiilor străine directe, în ceea ce privește actualizarea cerințelor referitoare la date*
 - *Orientarea BCE nr. 23/2011 privind cerințele de date ale Băncii Centrale Europene în domeniul statisticii sectorului extern*
- Banca Centrală Europeană și EUROSTAT au optat pentru diseminarea coordonată la nivelul UE a balanței de plăți BPM6, în vederea asigurării comparabilității datelor și a facilitării calculului agregatelor UE/zonei euro cu date omogene ca sferă de cuprindere și conținut, în trimestrul IV 2014

Modificări ale Contului curent (1)

• Bunuri

! Exportul și importul de bunuri din balanța de plăți vor avea valori diferite față de cele din statistica comerțului internațional elaborată de Institutul Național de Statistică (INS)!

- Noile standarde metodologice BPM6 prevăd aplicarea riguroasă a principiului **schimbului de proprietate din punct de vedere economic**; în aplicarea acestui principiu, pentru determinarea valorii bunurilor din balanța de plăți:
 - Se elimină din statistica comerțului internațional cu bunuri valoarea bunurilor care trec frontiera, dar nu își schimbă proprietarul (bunuri pentru prelucrare, identificate după natura tranzacției)
 - Se adaugă valoarea bunurilor care își schimbă proprietarul, dar nu trec frontiera (merchanting); sursa: Cercetarea statistică trimestrială privind comerțul internațional cu servicii – ITS, derulată de BNR

– Merchating – modul de înregistrare în balanța de plăți

- Bunurile achiziționate se înregistrează ca export negativ (minus credit), la valoarea tranzacției
- Bunurile vândute se înregistrează ca export pozitiv (plus credit), la valoarea tranzacției
- Diferența se înregistrează ca „export net de bunuri sub formă de merchating”

Economiile partenere (din care se importă și în care se exportă bunurile) înregistrează un export, respectiv un import de bunuri obișnuit (nu merchating)

Modificări ale Contului curent (2)

- **Servicii**

- Aplicarea principiului schimbului de proprietate economică:

- Se elimină merchantingul (transferat la Bunuri) și se adaugă serviciile de prelucrare a bunurilor aflate în proprietatea terților (sursa datelor: ITS)
- **Valoarea prelucrării bunurilor** (conform metodologiei BPM6) este **diferită** de **valoarea bunurilor pentru prelucrare** (conform metodologiei statisticii comerțului internațional cu bunuri):
 - **Valoarea prelucrării bunurilor** reprezintă contravaloarea serviciului de prelucrare (prelucrarea bunurilor se înregistrează la servicii numai dacă proprietarul bunului nu se schimbă)
 - **Valoarea bunurilor pentru prelucrare** include o valoare estimată atât pentru bunurile primite/ trimise pentru prelucrare, cât și pentru bunurile rezultate în urma prelucrării

Dacă bunurile prelucrate sunt vândute de proprietar unui rezident din economia în care se face prelucrarea, economia proprietarului înregistrează un export de bunuri, economia importatorului un import de bunuri.

- **Servicii** (continuare)
- Introducerea serviciilor de intermediere financiară măsurate indirect („Financial intermediation services indirectly measured” - FISIM)
 - FISIM este acea parte din dobândă care reprezintă costul implicit al intermedierei financiare
 - În BPM5, valoarea FISIM nu era determinată separat de dobândă - se includea la venituri
 - În BPM6, FISIM se calculează pentru împrumuturile și depozitele societăților care acceptă depozite (bănci) și pentru împrumuturile altor societăți financiare (IFN):
 - Valoarea dobânzilor : BPM5, inclusă la **venituri**
BPM6, se împarte în **dobândă pură** (inclusă la **venituri primare**) și **FISIM** (inclus la **servicii**)
 - FISIM se calculează printr-un algoritm care măsoară diferența dintre dobânda efectivă și dobânda pură – estimată pe baza unei rate a dobânzii de referință (diferențiat pe monede)

Modificări ale Contului curent (3)

- **Venituri primare**

- Denumire armonizată cu cea din Sistemul European de Conturi - SEC2010 (în BPM5: Venituri)
- **Veniturile din investiții** urmează clasificarea funcțională:
 - Veniturile din investiții cuvenite deținătorilor de unități de fond sunt considerate profit reinvestit și se înregistrează la venituri din investiții de portofoliu (conform BPM5, nu se înregistrează în bilanțul de plăți)
 - Veniturile din active de rezervă se identifică separat (în BPM5, erau incluse la venituri din alte investiții și la venituri din investiții de portofoliu, în funcție de instrumentul de rezervă)
 - Veniturile din alte participații la capital (cu excepția celor din investiții directe și de portofoliu) se includ la venituri din alte investiții
- **Alte venituri primare:** includ redevențele pentru utilizarea resurselor naturale, taxele și subvențiile pe producție și pe produs
 - prin efectul acestei reguli, se includ și fondurile primite de la UE sub formă de subvenții (de ex. FEAGA), care în BPM5 erau considerate transferuri curente

BPM5: Venituri	BPM6: Venituri primare
1. Venituri din muncă	1. Remunerarea salariaților
	2. Venituri din investiții
2. Venituri din investiții directe	2.1. Venituri din investiții directe
	2.1.1. Venituri din participații la capital (dividende și profituri reinvestite)
2.1. Dividende	2.1.1.1. Dividende
2.2. Profituri reinvestite	2.1.1.2. Profituri reinvestite
2.3. Dobânzi	2.1.2. Venituri din instrumente de natura datoriei (dobânzi)
3. Venituri din investiții de portofoliu	2.2. Venituri din investiții de portofoliu
3.1. Dividende	2.2.1. Venituri din participații la capital și acțiuni ale fondurilor de investiții
3.2. Dobânzi	2.2.2. Venituri din instrumente de natura datoriei - Dobânzi
4. Venituri din alte investiții (dobânzi)	2.3. Venituri din alte investiții - Dobânzi
	2.4. Venituri din active de rezervă
	3. Alte venituri primare
	3.1. Administrația publică
	Taxe pe producție și importuri
	Subvenții
	3.2. Alte sectoare
	Taxe pe producție și importuri
	Subvenții

Modificări ale Contului curent (4)

- **Venituri secundare**
- Denumire armonizată cu cea din Sistemul European de Conturi - SEC2010 (în BPM5: Transferuri curente)
- Se introduce poziția „transferuri personale”, care are o sferă mai largă de cuprindere decât „transferurile lucrătorilor în străinătate”

BPM5: Transferuri curente	BPM6: Venituri secundare
1. Administrația publică	1. Administrația publică
	Cooperare internațională Transferuri curente diverse Contribuții la bugetul UE calculate pe baza TVA și a VNB
2. Transferuri private	2. Alte sectoare
2.1. Transferuri ale lucrătorilor	Taxe pe venit, proprietate, etc.
2.2. Alte transferuri private	Transferuri curente diverse
	din care: Transferuri personale

Contul curent în perioada ianuarie - aprilie 2014, comparație BPM5 - BPM6

milioane euro

	BPM5			BPM6 - date experimentale		
	<i>Credit</i>	<i>Debit</i>	<i>Sold</i>	<i>Credit</i>	<i>Debit</i>	<i>Sold</i>
Contul curent	23565	23863	-298	22564	22732	-168
Bunuri	16933	17913	-980	15097	16651	-1554
Mărfuri generale (Sursa: INS)	15073	16651	-1578	15073	16651	-1578
Bunuri pentru prelucrare în România (Sursa: INS)	1718	1154	564			
Bunuri pentru prelucrare în străinătate (Sursa: INS)	142	108	34			
Merchanting, export net (Sursa: ITS)				24		24
Merchanting - bunuri achiziționate				-62		-62
Merchanting - bunuri vândute				86		86
Servicii, din care:	3640	2465	1175	4441	2570	1871
Servicii de prelucrare a bunurilor aflate în proprietatea terților (Sursa: ITS)				798	56	742
Merchanting (Sursa: ITS)	24	0	24			
Venituri / Venituri primare	300	2279	-1979	1547	2283	-736
din care: Subvenții				1251	8	1243
Transferuri curente / Venituri secundare	2692	1206	1486	1479	1228	251
din care: ale administrației publice	1523	859	664	272	849	-577

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Diferențele dintre total și suma componentelor provin din rotunjiri.

Modificări ale Contului financiar (1)

- **Forma de prezentare și convenția de semn**
- Forma de prezentare pe *credit/debit/sold* din BPM5 este înlocuită în BPM6 cu *achiziționarea netă de active financiare/ acumularea netă de pasive/net*
 - *Achiziționarea netă de active financiare (ANA)*
 - Creștere de active financiare minus scădere de active financiare:
 - dacă creșterea de active este mai mare decât scăderea de active, ANA este pozitivă;
 - dacă creșterea de active este mai mică decât scăderea de active, ANA este negativă
 - *Acumularea netă de pasive (ANP)*
 - Creștere de pasive minus scădere de pasive:
 - dacă creșterea de pasive este mai mare decât scăderea de pasive, ANP este pozitivă;
 - dacă creșterea de pasive este mai mică decât scăderea de pasive, ANA este negativă
 - *Net: ANA-ANP*
- În BPM6, creșterile de active și de pasive se înregistrează cu „+” (în BPM5, creșterile de active se înregistrau cu „-”, iar creșterile de pasive cu „+”)
- În BPM6, scăderile de active și de pasive se înregistrează cu „-” (în BPM5, scăderile de active se înregistrau cu „+”, iar scăderile de pasive cu „-”)

- **Forma de prezentare și convenția de semn (continuare)**

- Exemplu:

- BPM5: investiții de portofoliu (net): +1999 mil. euro

- Net = Credit - Debit

- Credit = scădere de active + creștere de pasive = 569+3838=4407

- Debit = creștere de active + scădere de pasive = 721+1687=2408

- Net = scădere de active + creștere de pasive - creștere de active - scădere de pasive = 4407-2408=1999

- BPM6: investiții de portofoliu (net): -1999 mil. euro

- Net = ANA-ANP

- ANA = creștere de active – scădere de active = 721-569=152

- ANP = creștere de pasive – scădere de pasive = 3838-1687=2151

- Net = creștere de active – scădere de active - creștere de pasive + scădere de pasive = 152-2151= -1999

- Toate componentele contului financiar sunt supuse acestei modificări a convenției de semn: **Netul din BPM6 va avea semn opus față de BPM5, dar aceeași semnificație economică; în exemplul prezentat: o creștere a pasivelor nete mai mare decât creșterea activelor nete, semnificând majorarea angajamentelor față de nerezidenți, deci o influență negativă asupra PII**

Contul financiar în perioada ianuarie - aprilie 2014 - comparație BPM5 - BPM6

milioane
euro

BPM5				BPM 6 - date experimentale			
	Credit	Debit	Net		Achiziția netă de active	Acumularea netă de pasive	Net
CONTUL FINANCIAR	27561	29761	-2200	CONTUL FINANCIAR	1629	-571	2200
Investiții directe	5882	5096	786	Investiții directe	-131	655	-786
- ale rezidenților în străinătate	45	44	1				
- ale nerezidenților în România	5837	5052	785				
Investiții de portofoliu	4407	2408	1999	Investiții de portofoliu	152	2151	-1999
- active	569	721	-152				
- pasive	3838	1687	2151				
Derivate financiare	118	117	1	Derivate financiare	-118	-117	-1
- active	118		118				
- pasive		117	-117				
Alte investiții	17136	22140	-5004	Alte investiții	1744	-3260	5004
- active	7816	9560	-1744				
- pasive	9320	12580	-3260				
Active de rezervă	18		18	Active de rezervă	-18		-18

Modificări ale Contului financiar (2)

- **Investiții directe (FDI)**

- În **BPM5** se aplică **principiul direcțional**: investiții ale rezidenților în străinătate/ investiții ale nerezidenților în România
- În **BPM6** se aplică **principiul active/pasive**
 - investiția inversă se înregistrează pe bază brută: de exemplu, investiția unei întreprinderi FDI din România în firma-mamă nerezidentă se înregistrează la active, ca și investiția unui rezident în străinătate; în BPM5 investiția unei întreprinderi FDI din România în firma-mamă nerezidentă se înregistra ca activ, dar în cadrul investițiilor directe în România
- datoria permanentă/creditele subordonate (creditele mamă-fiică între intermediari financiari) nu se mai înregistrează la investiții directe ca în BPM5, ci la alte investiții.
- se includ investițiile între companiile surori/fellow – companii din cadrul aceluiași grup, rezidente în țări diferite, între care nu există o relație directă de control sau influență, respectiv niciuna dintre companii nu are o participație de cel puțin 10% la capitalul celeilalte (neincluse în BPM5).
- poziția „alte capitaluri” (credite mamă-fiică) din BPM5 este redenumită „instrumente de natura datoriei” în BPM6

- Exemplu care ilustrează modificarea convenției de semn la investiții directe
Prezentare comparativă pe principiul active/pasive și pe principiul direcțional

milioane euro

ianuarie - aprilie 2014, Net			
Principiul direcțional		Principiul Active/Pasive	
Investiții directe (In + Out)	786	(-133) - (+653) = -786	Investiții directe (AN - PN)
- ale nerezidenților în România (In)	785	(-132) + (-1) = -133	Active nete (AN)
Angajamente față de investitorul străin (pasive)	653		
Creanțe asupra investitorului străin (active)	132		
- ale rezidenților în străinătate (Out)	1	653 + 0 = 653	Pasive nete (PN)
Creanțe asupra întreprinderii ISD (active)	1		
Angajamente față de întreprinderea ISD (pasive)	0		
Principiul direcțional: Active: creștere "-"/ scădere "+"			
Principiul Active/Pasive: Active: creștere "+"/ scădere "-"			

Modificări ale Contului financiar (3)

- **Investiții de portofoliu**

- Instrumentele de natura datoriei sunt prezentate pe scadențe (termen scurt și termen lung), după maturitatea inițială

- **Alte investiții**

- Instrumentele sunt prezentate pe scadențe – clarificarea tratamentului depozitelor pe termen lung (în BPM5, incluse la alte active/alte pasive)
- Se includ investițiile aferente asigurărilor, schemelor de pensii și schemelor de garantare standardizate
- Se include datoria permanentă/creditele subordonate dintre intermediarii financiari (în BPM5 la investiții directe)
- Se includ alocările de DST (care fac parte și din datoria externă pe termen mediu și lung)
- Ajustările pentru credite comerciale nu se aplică bunurilor pentru prelucrare (care, potrivit BPM6, se elimină de la bunuri)

- **Sectoare instituționale**

- Sunt adaptate la SEC2010
- Modificările se regăsesc la componentele prezentate pe sectoare instituționale: investiții directe și de portofoliu, derivate financiare și alte investiții (inclusiv la venituri din investiții)
 - Sector nou: Banca centrală, diferită de Autoritatea monetară
 - Alte sectoare: separate în „alte societăți financiare” și „instituții nefinanciare, gospodării ale populației și instituții non-profit în serviciul gospodăriilor populației”

Legătura contului financiar cu Poziția investițională internațională

- Soldul contului financiar se reflectă și în Poziția investițională internațională (PII) – sinteză a stocurilor de active financiare și pasive ale unei economii la un moment dat
- La soldul inițial al PII, se adaugă tranzacțiile din contul financiar al balanței de plăți și alte modificări (din cursul de schimb, din prețuri și reclasificări) ⇒ soldul final al PII.
- Toate modificările metodologice aplicate contului financiar se vor regăsi în PII (instrumente, termene etc.).

Calendarul diseminării datelor statistice

Perioada de diseminare	Format BPM	Perioada de referință
Iulie – octombrie 2014	BPM5	2014: 5 luni...8 luni
Septembrie 2014+	BPM6	2014: 7 luni+ (inclusiv perioada corespunzătoare din 2013)
Ianuarie 2015+	BPM6	2008 – 2012: date lunare și trimestriale

Info utilizatori

- Implementarea noilor standarde metodologice în statisticile elaborate de BNR: <http://www.bnr.ro/Implementarea-noilor-standarde-metodologice-in-statisticile-elaborate-de-BNR-10732.aspx>
- Precizările metodologice din Comunicatele de presă
- Adresa e-mail: bpm6@bnro.ro

- Vă mulțumesc!